

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

dr. Franciscy Lajos.

Társszerkesztő:

dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petítor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szögig 4 kor., minden további szó 4 fl.

A vég felé.

A koalíció az általa vállalt feladatok vége felé közeledik. Nyugtalan hangok hallatszanak minden oldalról: Bár csak befejeznék mihamarább a munkát, hogy megállapodott, szilárd viszonyok vizeire jusson ki az ország hajója.

Éppen ez az, a minek beteljesedése még jó sokáig nem remélhető. Sem a közjogi, sem a gazdasági, sem a társadalmi viszonyok nem nyújtanak kilátást zavartalan, nyugodt kormányzásra, ellenkezőleg minden jel arra mutat, hogy tömérdek nehézséggel és bajjal fog kellenni még megküzdenuünk. Vajúdó, vagy forrongó de, minden bizonytalán átmeneti állapotban van nálunk az egész közélet.

Bizonytalan Ausztriához való közjogi viszonyainknak a kialakulása; bizonytalanok a nemzeti kérdések fejleményei, bizonytalan a szociális átalakulás sorsa.

Amitaná magát bármely parlamenti párt, ha elhítené magával, hogy egy olyan pártprogramot adhat, a melylyel az országot a jólétet termő békejegyében lehetne kormányozni. Pártprogramoknak, mint országot kormányzó tényezőknak, a mi mai viszonyaink sehogy sem kedveznek és még sokáig nem is fognak kedvezni, mert olyan pártprogram, mely

az országnak az állami és társadalmi rendhez ragaszkodó népét egy táborban tudná egyesíteni, nincs és egyhamar nem is lesz.

Ennélfogva annak, aki erős kormányt akar Magyarországon alakítani, újra csak trancakciós, koalíciós programmal kell előállania. Még így is viharos lesz a kormányhajó útja a mint viharos a mai koalícióé is, de legalább vezethető lesz a hajó a zátonyok és szirtek veszélyei közt.

Ha a koalíció pártjai a jövőnek ezt a képét higgadt megfontolással szemük elé tartanák, talán türelmesebben várnák be a jelenlegi átmeneti korszak végét s egymás iránt is nagyobb türelemmel és elfogulatlansággal viseltetnének.

Mitől jó az, hogy a koalíció 67-es pártjainak organumai majd gúnyos, majd epés hangon irnak a függetlenségi párt törekvéseiről, az önálló bank ügyében folytatott akcióról, a delegációk nivellálására irányuló jelenségekről, az osztrák követelésekkel szemben elfoglalt álláspontokról? És mitől jó az, hogy viszont a függetlenségi lapok azonnal a legsértőbb hangon vágnak vissza a 67-esek kritikájára s minden feszélyezettség nélkül egyenesen reájuk háritják a hazafiatlanság gyanuját?

Ne féltékenykedjenek a pártok egymásra és ne bősüljenek egymástól, hanem viseljék el azt, hogy mindenik párt a koalíció *belül* a saját politikáját csinálhassa, előkészíthesse, annak fejlesztéséről gondoskodhassék. A koalíció *belül* — mondjuk — vagyis megrovást érdemlő, ellenállást kihívó politika csak az volna, amely a koalíció *előtti* szétrobbantását célozná.

De hát ilyen politikát tudunkkal a szövetkezett pártok közül egyik sem űz. Mindenik párt és mindeniknek az organumai ugyyszólván nap-nap után hangoztatják, hogy a mig közösen vállalt feladataikat meg nem oldják, addig együtt akarnak és együtt fognak is maradni.

Ha így áll a dolog — amit nincs okunk kétségbe vonni — akkor igazán feleslegesek még azok az apróbb torzsalkodások is, melyek a pártok között elég gyakran ütnek ki, az együttműködést zavarják, a kormány helyzetét nehezítik.

Hogy nem sokáig tarthat már a jelenlegi állapot azzal mindenki tisztában van, de éppen ezért szükséges, hogy a pártok a rendelkezésükre álló rövid időt szoros összetartás által a produktív munkásság időszakává tegyék. Ez lesz a legnagyobb vivmány, a melylyel mindenik

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCAJA.

Tudományos apróságok.

Összeszedte és a nagytapolcsányi kath. legényegyesületben felolvasta **Pazsitka Vilmos.**

Általánosságban bátran mondhatjuk, hogy az emberiség nem kutatja azon vivmányok, fölfedezések és jótékony találmányok létrejöttének okait, melyekkel a tudomány óriásai, a valódi tudósok koronként megörvendeztetik a világot, s melyekkel az emberiség életét megfűszerezik, megkönnyítik.

A tudósok termékei közkinccsé válnak; használatba veszi azokat az emberiség, s legkisebb gondja is nagyobb annál, hogy akár a feltaláló kutatását, akár a találmány mibenlétét, keletkezésének történetét vizsgálja, azok iránt érdeklődjék. Vajjon az a sok ezer és százezer kíváncsi, ismeri-e Amerika felfedezőjének, Kolumbusz Kristófnak viszontagságos életét? Ismeri-e Amerika felfedezésének történetét? Édes kevesen. Vagy hányan ismerik a villamos-erő keletkezésének feltételeit? Az emberiség nagy átlaga csak a villamos erőnek hatását ismeri, tudja, hogy az az erő világítani, gépeket hajtani, esetleg embert, állatot megölni is képes.

Az emberiség tehát, a nagy lángelmék kutatásainak termékeit, — ha azok az élet nyomasztó terheit megkönnyítik, vagy az élet örömeit fokozni képesek — egyszerűen átveszi, kisajátítja s nem törődik a lángelme fáradozásaival, megfeledeznek létezéséről.

Amint a világtörténelemből tudjuk, az ó-kor népei közül nem egy nemzet fia tüntek ki tudományos ismereteik által. Így a kínaiak, babyloniaiak, egiptomiak, görögök, rómaiak mind művelt nemzetek voltak. Az egiptomiak csodás hieroglif feljegyzéseiből, valamint reánk maradt egyéb emlékeiből tudjuk, hogy mérnöki tudásuk, építészeti ügyességük, csillagászati ismereteik magas tökélyt értek el. Ebbeli tudományuk csodálatot vált ki belőlünk. Igaz, ők nem ismerték a gőz feszítő erejének kihasználási módját, nem ismerték a gramofont, léghajót, távirót, telefont stb. találmányokat. Mindazáltal mi, mai emberek az ő tudásuk előtt tisztelettel hajolunk meg.

Vajjon hogy mi módon fognak rólunk megemlékezni a mi utódaink, kik majd sokkal nagyobb ismeretekkel fognak birni, mint mi? Lehet, hogy a mi utódaink már ismerni, birni, használni fogják a repülőgépet, a kormányozható léghajót és ennek eredményét a világbékét...

Ma még azon török fejüket tudósaink, hogy

minél gyilkosabb fegyvereket találjanak ki. Csak nemrégiben olvashattuk a lapokban, hogy egy valakinek sikerült olyan gépfegyvert szerkesztenie, melyből óránként egy ember 2 millió golyót képes kilőni. Ha ez igaz, úgy egy lépéssel előbbre jutottunk a világbeke felé.

De sokkal áldásosabb tudományos sikerrel is van tudomásunk, melylyel az emberiség — talán rövid idő múlva — a tudósok szorgalmából meg fog ajándékozhatni.

Lázás sietséggel, valóságos fanatizmussal dolgozik ezer és ezer tudós agy azon, hogy a tudomány rejtelmes világába behatoljon. A tudományos világ megtanította az embereket arra, hogy a legtikasztóbb hőségben, például Afrika forró levegőjében jeget tudjon előállítani. A tudományos kísérletek most arra irányulnak, hogy melegeget tudjanak produkálni. Mint Stephenson, a gőzgép felfedezője mondta, valósággal a nap melege az, mely összes gépeinket hajtja, ámbar csak másodsorban, mert mi egyéb a szén, mint a nap összehalmozódott ereje. Kiszámították már azt is, hogy például egy akkora területről, mint London város, annyi napmeleget lehetne összegyűjteni, a mely elég volna az egész világ gőzgépeinek hajtására.

De hogyan?

párt gáncstól való félelem nélkül léphet választói elé.

Egész sora a kidolgozott hasznos és üdvös törvény javaslatoknak vár parlamenti tárgyalásra. Ott van — hogy csak egy példát említsünk — az adóreform, amely beható országgyűlési tanácskozások után egészben véve jó törvénynek válhatik, bármily kicsinylőleg irnak és beszélnek róla egyes körök. Egy olyan országban, ahol a közgazdasági ágak között nincs arányos viszony, ahol az egyik ág termőképességét nem fejleszti a másik ág fogyasztó képessége, nagyon nehéz, de sőt lehetetlen minden érdekkört kielégítő adótörvényeket hozni.

Mindazonáltal, ha a koalíció pártjai jól összefognak és kölcsönös méltánlással az érdekellentétek kiegyenlítésére fognak törekedni, olyan adótörvényt alkothatnak, mely az ország lakosságának rokonszenvét minden párt irányában gyarapítani fogja.

Itt van azután az osztrák praepotentia kérdése, mely a pártok összetartó erején teljesen megtörhetik, s ez már magában véve is értékes vívmány lenne.

Itt van a legfogasabb és legnehezebb kérdés: a választói jog reformja. Lehetetlen, hogy a nemzet hálás ne legyen a koalíció iránt, ha ezt a kiszámíthatatlan horderejű kérdést sikeresen intézi el. Az építő, vagy a bomlasztó és romboló erőnek az összetétele lesz-e a jövő parlament; a népjólét hatalmas tényezője lesz-e az, vagy önző társadalmi osztályok érdekképviselete, mely újra az elszegényedés és a hontalanság sorsára kárhoztatja a kisemberek százazreit?

Van tehát a koalíción belül is nagy tere a pártok tevékenységének, mi sem gátolja őket abban, hogy becses vívmányokkal gyarapítsák parlamenti sikereiket — de össze kell tartaniok s együttes lépésekkel haladniok a vég felé, amely bizony megint csak egy újabb koalíciónak a kezdete leendő.

Többen próbálkoztak ennek a problémának megoldásával. Így egy angol tudós, Muchot, egy oly gépet szerkesztett, a melylyel a nap melegét össze lehetett gyűjteni. Ez egy óriási, megfordított esernyő alakú napgép volt, melynek a nap felé fordított oldala, finoman csiszolt reflektor volt, középpontja, vagyis a gyújtópontja egy vízzel telt kazánra volt irányozva, úgy, hogy a kazánban levő vizet felmelegítette, felforraltta.

Egy másik tudós, Tesla, ezt a felfedezést még tökéletesebbé dolgozta át. Ő ugyanis a különféle tükrökkel, nagyítóüvegekkel megszerkesztett napmeleggyűjtő gépet egy olyan üveghengerre irányította, melyben vegyileg preparált víz volt, úgy, hogy a víz rohamosan gőzzé változott, mely gőz egy gépet hozott mozgásba és ezzel megint egy villamostelegen villamosságot fejlesztettek. A fejlesztett villamoserőt akkumulátorokba gyűjtötték össze s így rengeteg sok olcsó erő került elő felhasználásra készen. A napmelegének összegyűjtési módja fel van találva, csak az okoz nehézséget, hogy az így produkált villamoserőt elraktározni nehéz és igen költséges. A mikor majd Afrika sivatagjain, Északamerika pusztáin, vagy a Vöröstenger partjain most elfecsérlődött napmeleg összegyűjtő nappépet feltalálják, az emberiség történetében új korszak fog kezdődni.

A mi el nem maradhat. A nyitrai megyei főispánválasztás nem csak személyesét, hanem rendszerváltozást is jelent. Markhot azért bukott meg, mert nem a jelenlegi kormány rendszerét igyekezett politikájának és közigazgatási tevékenységének vezérelvévé tenni, hanem egy merőben önkényes rendszert alkalmazott, mely csak arra lehetett jó, hogy az alkotmánypárt leple alá bujt darabont világ individumainak kedvezen. Ennek a rendszernek a nyitrai megyei volt Ellen-zék ellene szegült, s álláspontját a belügyminiszter is magáévá tette. Nyilvánvaló tehát, hogy az új főispán alatt, új rendszernek kell elkövetkeznie. És nyilvánvaló az is, hogy a rendszer változásnak egyúttal személyváltozásokat is kell maga után vonnia. Ezen a téren elsőrendű becsületbeli kötelességnek és eminens politikai szükségességnek tartjuk Steiner Gyula nyug. vármegyei főjegyző rehabilitálását. Gróf Andrássy Gyula megütközött annak idjén Steiner kibuktatása felett s éppen ez szegte leginkább Markhot nyakát. Becsületes kormány egy tisztviselőnek, a ki a legnehezebb viszonyok között egész existenciáját kockáztatva tántoríthatatlan hűséggel állott azon jobbisták védelmében, melyekért a mai kormány tagjai országos harcot vívtak — kenyérfosztással nem fizethet vissza. Ilyen nemtelenséget elkövethet darabontokból összealkotott törvényhatóság segélyével egy darabont főispán, de a mai kormány azért *nemzeti* kormány, hogy egy ilyen ballépést megkorrigáljon. A korrigálásnak a módja meg van adva és az az új főispán kezében van, a kinek ez irányú szándéka fedi a belügyi kormány szándékát.

Kulturális jubileum.

Irta: **Wohlmuth Ernő.**

A kik szívükön viselik Magyarország előhaladásának, minden irányú megerősödésének és minden téren való föllendülésének szent ügyét, azok örömmel és megnyugvással fognak tudomást venni a hazai keresztény kultúra elsőrangú tényezőjének: a Szent-István-Társulatnak *fennállása hatvanadik évfordulójáról.*

Rendkívül örvendetes és főlemelő tény ez akkor is, ha csak ez esztendő hosszú sorozatára tekintünk vissza, hát még abban az esetben, ha megdölgünk, hogy a Társulat életében lefolyt eme hatvan esztendő a folytonosan erősödő élettéljes tevékenységnek, a visszaesést nem ismerő föllele lendülésnek, a soha nem tespedő előre haladásnak volt diadalmas korszaka.

1848. május elsejéről kezdve, mikor az első

felelős magyar királyi kormány hivatalos lapjában megjelentek a megerősített alapszabályok s Fogarasy Mihály, a halhatatlan érdemű alapító, a Társulat levéltárában kegyelettel őrzött, legrégebb jegyzőkönyv vezérlapjára saját kezével írta fel e szavakat: „A jó és olcsó könyvkiadó társulat 1848-ban május első napján nyilvános működését megkezdette“ — egészen a mai napig, mikor úgy a nemzeti, mint a keresztényi élet terén, irodalmi, társadalmi és hitéleti szempontból egyaránt a legjelentősebb hivatást tölti be és tekintélyes pozíciót foglal el: a Társulat fejlődése valóban a bibliai mustármag növekedésére emlékeztet.

Működésének áttekintésénél első tekintetre szembe tűnik az a tény, hogy a Társulat soha egy szemernyre sem tért el kitűzött céljától, fokozott mértékben teljesíti ma is azokat a feladatokat, melyeket az alapítóktól hagyományképp nyert, lankadni nem tudó buzgósággal igyekszik, hogy a katolikus irodalmat fejlessze s hogy ezen irodalom iránt a magyar társadalom érdeklődését megnyerje.

Ötözetet meghaladó rendes tagjainak száma magában foglalja keresztény intelligenciánk színét-javát s ez is annak a jele, hogy úgy a tagilletmény egy részül adott havi folyóirat, a Kath. Szemle, mint az egyéb könyvilletmények olyan nivón állanak, melyek a művelt magyarság szellemi igényeit tökéletesen kielégítik.

Az idők szociális szükségleteit felismerő helyes érzékre vall a négy év előtt alapított népies pártolótársági intézmény, mely hivatva van a nép minden rétegének és legszélesebb köreinek megvinni a lelki és erkölcsi finomodást, az életviszonyai által megkivánt tudást és igaz felvilágosodást, szóval az erkölcsi és szellemi élet éppen manapság olyannyira életszükségletet képező légkörét. Hogy mennyire szomjas talajra hullt ez a jótékony eső, mutatja az a körülmény, hogy négyévi fennállás után a tagok száma immár meghaladja a tizenötözetet.

A Társulat azonban nemcsak ezen a réven áll a népművelés fontos missziójának szolgálatában, hanem úgy a pedagógiai mint nemzeti és keresztényi szempontból egyaránt első helyen álló népiskolai és magasabb foku intézetek részére kiadott tankönyvei által is. A népművelés oltárán hoz áldozatot a „Népművelő“ című tanügyi hetilapjával is, melyet az ország összes katolikus iskoláinak ingyen küld meg s hogy ekként mily jelentős eredményt fűrészek a kath. tanításág közjára érdekében, elegendő rámutatnunk arra a gyökeres és még mindig rohamosan növekvő életerős tanítói köztudatra s pezsgő tanítói köz-

Tudományos pontosságától eltekintve, nem kisebb jelentőségű a mesterséges napvilágosság megalkotása. Tesla ennek lehetőségét komolyan hangoztatja. Kísérleteiben ő úgy oldotta meg a mesterséges napvilágosság létrehozását, hogy üveg golyókban fogta fel a nap világát, a mely üveg golyók ragyogó, de vakítás nélküli fényt árasztottak. Világító eszközeink, melyek ma már szép számmal állanak az emberiség szolgálatában, még mindig nem kielégítők.

A tudósok várva-várják egy nagyobb rádium telepnek, egy rádium bányának a felfedezését. Nevezetes tulajdonsága a rádiumnak a világító-képesség is. Ha valóra vál azon jóslat, hogy nagyobb tömegben lesz felfedezhető a rádium, úgy egy újabb világító eszközzel gazdagabbak leszünk.

1898-ban egy londoni lap pontos számadatakat közölt arról, hogy az emberi nem szaporodása mellett, kevesbedik a föld terméshozama. Elkövetkezik az az idő, hogy az emberiség egy óriási éhínség előtt fog állani. Ugyancsak ezzel a rémes hírrel kapcsolatban, egy tudós véleményét is halljuk, a ki bátorságot, bizalmat hirdet ezen veszedelemmel szemben. Az éhínséget — úgy mond a tudós — a laboratórium fogja megszüntetni. A kémia megállapította már, hogy a lég-

köri nitrogén felhasználásával a buzatermőföldek termőképességét 100 szorosára lehet fokozni. A legkomolyabb vegyész tudósok állítják ennek lehetőségét.

A mit a tudósok oly régóta kerestek, t. i. a föld és a fűrészpornak tüzelési célra való felhasználását, — azt Drawbaugh Dániel amerikai professor már megtalálta. Az ő tüzelőanyaga fél annyiba kerül mint a kőszén és ép oly meleget ad.

Nem kisebb érdeklődésre számíthat az a találmány, mely célul tűzte ki a tintának eltávolítását a kultúra teréről. Duncan tanár erre irányuló kísérletei összefoglalva a következő eredményt adják.

A celluloz bizonyos határok között rendkívül érzékeny. E tényből ered a pozitív fotografikus nyomtatás módja. A celluloz bizonyos határig villamosság vezető is. Ha egy pénzdarabot a villamos üteg pozitív végéhez illesztünk, egy nedves papírost pedig a negatív végéhez s a pénzt a papírosra nyomjuk, kép keletkezik. Az eredmény nem tűnik elő, mert a kép lappangó, de ha akár egy hónap múlva is ezüstóval kezeljük, fűrésztjük a papírost, látható lesz a pénz képe. Ez a kísérlet a tinta nélküli nyomtatás feltalálásához vezet. Már is készítettek olyan papírost cellulozból, a melyen a feketeséghez szükséges anyagok

letre, melynek másfél évtizeddel ezelőtt még hire-hamva sem volt.

Egyéb vállalkozásai is mind mintaszertük s a Társulat vezércélja minden részletükben érvényre jut. Ifjúsági iratai szinte páratlanul állók s aggály nélkül juttathatók a serdülő nemzedék kezébe. Családi regénytára az úri körök asztaláról leszorítja a keresztényellenes és erkölcsrontó regényeket. Harmadfél százat meghaladó filléres népiratkái a nép széles rétegeibe hordják szét a mindenirányú hasznos tudnivalókat. Iskolai könyvtára érdekében kifejtett tevékenységével mélyíti és életrevalóvá teszi az iskola munkáját.

A Társulat eme nagy koncepciójú munkálkodása külsőleg is kifejezésre jut szervezetében. A szentkirályi-utcai remek palotában levő könyvkiadóhivatala valóban modern alapokon van szervezve. Expedíciója mintaszertük. Könyvkereskedésében a keresztény világirodalom minden terméke megszerezhető. Könyvnyomdája az ország legelső nyomdáival fényesen kiállja a versenyt.

A kath. tudományos és szépirodalom fellendítésében nagy missiót végez a tudományos és irodalmi osztály, melynek kebelében most alakul a fontos feladatokra hivatott szociális szakosztály.

Érezzük, hogy ez odavetett kontúrok csak nagy hiányossággal állítják szem elé a Szent-István-Társulatnak működését és mivoltát. Azonban e vázlatból is világosan kidomborodik az, hogy a Társulat fennállásának hatvan éve alatt erős tollal írta be nevét nemcsak a magyar katolicizmus, hanem a magyar nemzeti művelődés évlapjaira is.

Magyarország katolikusait méltó büszkeség foghatja el, hogy ilyen közművelődési intézetük van. A magyar kath. írókat bizalom szállhatja meg, hogy ime van egy folyton erősödő irodalmi társulatuk, mely a magyar közönségnek könyvet, az íróknak pedig érvényesülést nyújt. A Társulat tagjai pedig lelkesedéssel láthatják, hogy mily nemes és sikeres vállalkozásnak a részesei.

Az amerikai munkahiány.

Lapunk mult számában szóvá tettük, hogy az amerikai munkaviszonyok nagy mérvű rosszabbodása, sőt határozottan katasztrófa jellegű válsága, az ország egyes vidékein, így Nyitramegyében is nem apasztotta meg a kivándorlók számát.

Pedig igazán a nyomorúság tanyái felé eveznek, a kik ezidő szerint kivándorolnak. A nép vezetőinek mindent el kell követniök, hogy né-

pünket a kivándorlástól, mely jelenleg a legkockázatosabb vállalkozás, visszatartsák.

Erre a célra legalkalmasabb eszköznek mutatkozik a tények feltárása, melyek ijesztő képet nyújtanak Amerika jelenlegi közgazdasági állapotairól.

Amerikai lapok hiteles közlései nyomán irhatjuk, hogy a gazdasági válság óriási súlylyal nehezedik az egész amerikai társadalomra. Minden téren érezhető annak nyomasztó hatása. A nagy ipari telepeken szünetel a munka, ha mégis megindul, csak rövid ideg tart az üzem. Számos helyen leszállították a munkabérekét, a minek folytán óriási bányász sztrájk fenyegeti az Uniót és ijesztő rémként kísért a közszen megdrágulása, mely már eddig is 10 százalékkal szökött fel.

A visszavándorlás újból megkezdődött, még pedig oly rohamos mértékben, hogy a hajós társulatok alig képesek lebonyolítani a visszaszállítási forgalmat. Több nagy vállalat, így a Cunard, Austro-Amerikan, Hamburg-Amerika, Norddeutscher-Lloyd a fedélközi jegyek árát 4 dollárral emelték fel.

Chicagóban, a Standard Steel gépgyár teljesen beszüntette üzemét. A gyár már korábban 800 munkást bocsátott el, most pedig elbocsátotta összes munkásait, mintegy 1500 embert. Elgondolható mekkora anyagi károsodást jelent ez a munkásosztályra nézve, mikor a gyár normális viszonyok között közel 200.000 koronát fizetett ki havonként a munkásoknak.

A különféle munkás szervezetek és más testületek newyorki képviselői Waldorf Astoriában értekezletet tartottak, melyen megkísérelték annak megállapítását, vajjon hányan vannak ezidő szerint munka nélkül az Egyesült Államok területén? Az ipari munkások egyik képviselője bejelentette, hogy a munkanélküliek számát 37 állam hivatalos jelentéseiből összeállítva, 4 millió 750 ezerre lehet tenni, s hogy az eddigi megfigyelésekből arra a meggyőződésre jutott, hogy a munkaviszonyok nem hogy javulnának, hanem még folyton rosszabbodnak.

Megvilágítja az amerikai gazdasági helyzet súlyos válságát az a csökkenés is, a mely az Amerikába exportáló államok forgalmában beállott. Így Németországnak kivitele ez év első negyedében mintegy 40 százalékkal kevesebb, mint a mult évben.

A berlini konzulátus jelentése szerint a mult év első negyedében az összes kivitel a hatodfél millió korona körül forgott, míg ez évben alig haladja meg a harmadfél millió koronát. A hamburgi és délnémetországi amerikai konzulok ha-

sonlóképen a mult évi kivitelnek felére való csökkenéséről számolnak be.

Az sem ritka jelenség, hogy azok az amerikai ipartelepek is, a melyek szakadatlanul folytatják az üzemet, valamiféle megszorításokat mégis kénytelenek tenni a munkások rovására. Vagy leszállítják a munkások számát, vagy pedig 10—15%-ak csökkentik a munkabérekét.

Szóval, hangoztassuk éppen a kivándorolni szándékozók érdekében lépten-nyomon, hogy Amerika jelenleg nem szolgáltat dús kereseti forrásokat, oda most hiába tódulna a nép magas munkabérekért keresni.

Ujdonságok.

Értekezlet.

A Nyitramegyei Pártszövetség, volt Ellenzék május hó 10-én délután 6 órakor Nemcsek Ferenc prépost-kanonok úr házában értekezletet tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja. Nyitrán, 1908. május hó 2-án.

Az elnökség.

Az új főispán Nyitrán. Gróf Wilczek Frigyes Nyitra vármegye főispánja mult hó 26-án Nyitrára érkezett és Turchányi Ödön alispánnal szállott meg. Az új főispán két napot töltött a városban s ezalatt megbeszélte a beiktatás dolgát, meglátogatta a központi tisztviselőket, akiket Turchányi Ödön alispán mutatott be. A látogatás teljesen magánjellegű volt, egyszerű ismerkedés, mely szives, feszélytelen modorban folyt le. A központi tisztikart kellemesen lepte meg a főispán leereszkedő nyájassága, mely a régi patriarchális világ tiszta lelkületére, barátságos jóindulatára emlékeztet. Másnap, hétfőn a főispán ősz püspökünknel tett látogatást, mely szintén csak udvariassági tény volt, de mindenesetre jellemző tény. Mondanunk is felesleges, hogy gróf Wilczek a legszívelebb fogadtatásban részesült püspökünknel. Az új főispán hétfőn a délutáni vonattal utazott el Nyitráról.

Az esztergomi egyházmegyéből. Haverla József, érsekújvári káplán hontnémeti plébánosra neveztetvén ki, helyébe ifj. Pathy Gyula, hontnémeti adminisztrátor küldetett. — Brühl József prelátnak-kanonok, a ki eddig az esztergomi szemináriumban a vicerektori teendőket ellátta, elhagyván az intézetet átköltözött kanonoki házába.

a papirosban vannak. Ha pedig sikerül oly adatokat felfedezni, melyekkel a különböző színeket fogják tudni előállítani, a tintagyárosoknak befellegzett. (Kath. Szemle 1908. II. f.)

Több év óta ismeretes a tudományos körökben, hogy a szőlőtermelésnél villamossággal fokozni lehet a termelést s meglehet ölni a szőlőt pusztító filoxerát. A villamos áramot alkalmazták az almafánál is és csodálatos eredményt értek el vele. Az elektromos kezeléssel tehát újja lehetne alkotni konyhakertjeinket és szőlőinket.

Az a kérdés, hogy van-e meghatározott helye az észnek vagy értelemnek az agyban, — meg a mai napig is megoldatlan ugyan, de mint Ferrier tudós állítja, vannak okaink annak föltételezésére, hogy az agy bizonyos részeinek magas fejlődöttsége, össze van kapcsolva bizonyos szellemi képességek fejlettségével, melyek a nevezett részek lényeges alapját képezik. Azt jósolja a tudós Saleeby, hogy eljön az idő, midőn tudni fogjuk, hogy az agy mely részében lakik az, amit lángésznek nevezünk. Kétségtelen immár azonban az, hogy a lángeszű emberek agya különbözik a kultúra alacsonyabb fokán álló ember agyától. Ezen állítás valódiságáról meggyőződhetnénk, ha módunkban állana például Kossuth Lajos agy-

szelvényét és hazafi Veray János agyszelvényét egymásmellé állítva, összehasonlítani.

A mint a tudósok állítják, de magunk is észrevehetjük, hogy az abc betűi gúzsba kötik az emberi gondolkodást, s nincs mód arra, hogy a nemzetek helyesirásai egyöntetűek legyenek. Mikor a fonografot feltalálták, úgy látszott, hogy meg van a mód a beszédhangok lejegyzésére is. A remény nem valósult meg. Ma egy újabb mód-ról szerzünk tudomást, melynek az az előnye, hogy nemzetközi. Egy olyan simbolus a mely egy hangot képvisel angolban, magyarban, franciában vagy japán nyelven is. Zorn Ottó talál-mánya ez. Készüléke egy dob-féle eszköz, mely alumínium porral van behintve, melynek szemecskéi elektromos ösztönzésre különféle alakokká csoportosulnak a rezgés különféle fokaihoz képest. Ha pl. a „b” mássalhangzót mondok a dobhoz erősített csőbe, az alumínium szemecskék megmozdulnak, határozott alakot öltenek, a melynek körrajza adja az abécé egyik betűjét. Csak az a baj, hogy a magánhangzókval való kísérlete e jeles feltalálónak még nem sikerült. Nem kevesebbről van szó, mint a beszéd fotográfiájáról.

Jelentős, sokat mondó sikerek mindezek. A tudomány műhelyeiben kiapadhatatlan a szorgalom, a tudásvágy, a Teremtő véghetetlen értelmű gon-

dolatainak megértése utáni buzgóság. Az Írás parancsát követik tudósainak, mert írva vagyon: „Legyetek tökéletesek mint a ti mennyei Atyátok tökéletes.” De mikor érjük azt a határt, melyet a Teremtő az emberi megismerés, az emberi tudás számára kimért? Bizonyára roppant nagy tere van itt még az emberi szellem mozgásának.

Sziporka.

Az iskolából.

Tanár: „A ló húz.” Milyen idő és mód ez?
Diák: Jelenidő, jelentő mód.
Tanár: Hogyan fogod mondani ugyanezt a parancsolóban?
Diák (rövid gondolkodás után): Gyí!

Tanár: Ki tudja megmondani, hogy mi az a „gyázköny”?

(Az osztályban általános csend.)

Tanár: Senki se hallott még gyászról, gyászruháról?

Egy diák: Tanár úr! Már tudom.

Tanár: No?

Diák (hadarva): A gyázköny az olyan köny, a melyik fekete...

A „Deres”-ből.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter *Csvikota* Ignác, privigyai járásbírói joggyakorlatot a vágsellyei járásbíróhoz jegyzővé nevezte ki. — A pozsonyi ítélőtábla elnöke *Scherk* Gyula, nyitrai törvényszéki díjtalan joggyakorlatot, a pozsonyi ítélőtábla területére díjaz joggyakorlatokká nevezte ki.

Eljegyzés. Várbogyai és nagymádi *Bogyay* Arthur cs. és kir. kamarás, főhadnagy az 5. sz. huszárezredben, eljegyezte horstensteini *Weisz* Wanda bárónőt, néhai horstensteini báró *Weisz* Pál cs. és kir. kamarás, nyitrai megyei nagybirtokos és özvegye, ungerschitz, frattingi és pullutzi *Berchtoldt* Mária grófnő, csillagkeresztes hölgy leányát, Kálazon. — *Dubay* Géza, eözdöghi kántortanító, eljegyezte *Führer* Erzsike úrleányt, *Führer* János érsekújvári polgár leányát. — *Bokross* Iván, nyitrai m. kir. adótiszt jegyet váltott *Kuncz* Béla főgymnasiun tanár leányával *Adrien* úrhölgygel.

Megbízás. *Sándor* Géza nyitrai kir. törvényszéki elnök abbáziai tartózkodása alkalmából hosszabb szabadságot vett, minek folytán a nyitrai megyei járásbírók megvizsgálásával és felügyeletével dr. *Szirányi* György kir. táblabíró, az érsekújvári járásbíró vezette meg.

A főispán beiktatása. Gróf *Wilczek* Frigyes, kinevezett nyitrai megyei főispán f. hó 11-ikén d. e. 10 órakor tartja székfoglalóját, az ezen célra összehívott közgyűlésen. A beiktató közgyűlés után a főispán a küldöttségeket fogadja, d. u. 2 órakor pedig a főgymnasium tornatermében 300 terítékű ebédet ad, melyre a meghívók már szetküldtek. A beiktatás ünnepélyességének előkészítése céljából, ma vasárnap délelőtt 11 órakor a vármegyei székház nagyeremben érkezik fog tartatni. A beiktató közgyűlés előtt d. e. 9 órakor „*Veni Sancte*”-vel összekötött szentmise lesz a *Ferenc-rendiek* templomában.

A vármegyei bizottságok ülései. A közgazgatási bizottság ülése május 12-én d. e. 10 órakor. — A vármegye állandó bírói választmányának ülése május 12-én délután 4 órakor a törvényhatósági bizottsági tagok névjegyzéke ellen előkészített felszólalások tárgyában. — Az állandó választmány május 12-én délután 5 órakor ülést tart a vármegye háztartás 1907. évi zárszámadásának tárgyalása céljából.

Kitüntetett iparos. *Weisz* József nyitrai könyvkötőt, a ki már 25 év óta vezeti Huszár István kereskedelmi tanácsos jó hírű könyvkötészeti műintézetét s 32 évet meghaladó időn át ritka képzettséggel és szorgalommal gyakorolja szakfoglalkozását, az Országos Iparegyesület az ezüst munkásemmel tüntette ki. Az érmet a kitüntetett iparosnak az egyesület igazgatója május 3-án Budapesten az egyesületi helyiségben ünnepélyes módon adta át.

Nyitra város képviselőtestületének közgyűlése. Április hó 30-án délután a városi képviselőtestület közgyűlésén két fontos tárgy került elbírálás alá.

Az egyik a nagysurány—nyitrai vasuti vonalrész elsőrangúsítása tárgyában megtartott közgazgatási bejárásról szóló jelentés, a melynek kapcsán a városi polgármester ismerteti a kereskedelmi kormány azon szándékát, hogy nagyobb befektetésekkel ezen vasuti vonalat elsőrangúvá szándékozik fejleszteni. Ezen munkálatok kapcsán a városra azon feladat hárul, hogy az eddig létező vasuti átjárók s egyes úttestek helyének, illetve irányának megváltoztatásával, új utakat létesítsen és ezeket kiépítse. A képviselőtestület elfogadta a városi tanács azon javaslatát, hogy az újonnan kiépítendő út a téglaháztól a temetőig s a mentelep mellett vezetessék, valamint a vasuti átjáróra és a folytatódó útra is ennek a javaslatát fogadta el úgy, mint ez már lapunkban annak idején tüzetesen ismertette volt. *Palásthy* Vilmos ellenkező javaslata mellőztetett. Mivel pedig ezen munkálatok a városra tetemes anyagi kiadásokkal járnak, állami segély megadása iránt felterjesztés készítésére utasított a városi tanács azzal, hogy ennek támogatására a kerület orsz. képviselője is felkérjék, s kieszközölése érdekében esetleg küldöttség is menesztessék a kereskedelemügyi miniszterhez.

A másik fontos tárgy az Erzsébet-, Temető-, Mező- és Tábor-ut építési munkálatainak felülvizsgálata és az eszközölt munkálatok átvétele és leszámlolása volt. E tárgynál hosszabb vita indult meg a képviselőtestületi tagok között, míg végre kimondta a képviselőtestület, hogy a megejtett felülvizsgálat alapján ezen munkálatokat ideiglenesen a vállalkozó társaságtól átveszi, csupán az Erzsébet útnak egy bizonyos szakaszán a szerző-

des ellenére eszközölt kövezési munkálat pótlására hívja fel a vállalkozókat s őket azok eszközölésére 90 napon belül kötelezi. Ez után tudomásul vette a képviselőtestület a pénzügyminiszter azon leiratát, a mely szerint a városnak 200,000 korona kamat nélküli törlesztéses állami kölcsön iránti kérvényét kellő alaphiánya s a kedvezőtlen pénzügyviszonyok miatt teljesíthetőnek nem találta. Ezzel ismét egy reményünk dült dugába aziránt, hogy kedvezőtlen városi pénzügyviszonyainkat némileg rendezhessük.

Több kisebb s jelentéktelenebb tárgyat intézett még el a képviselőtestület, a melyek közül megemlést érdemel *Engel* Samu pozsonyi lakos azon kéréte, hogy a honvédelmi és a törvénykezési palota közti városi tér törökkapu felülrészen mozgófénykép színház létesítése céljából 100 négyszögletű területet bérbeadását kéri hosszabb időre, mire névze az engedély megadatott.

Adomány. *Bende Imre*, nyitrai megyés püspök úr a trencsényi irgalmas nővérek most épülő kápolnája költségeinek fedezéséhez 2000 koronát adományozott. A nagylelkű jótévedőnek ez után is hálás köszönetet mondanak a trencsényi irgalmas nővérek.

Táncvizsga a felsőbb leányiskolában. A mai társadalmi élet a nő általános műveltségéhez nélkülözhetetlenül megkívánja a táncot. Tan inkább, mint a háztartási vegytant, vagyis a főzés, sütés művészetét. A felsőbb leányiskola a társadalmi igényeknek kívánt eleget tenni, midőn a tanulni öhajóknak rendszeres táncfolyamról gondoskodott. Mult szombaton vizsgáltak a növendékek, számszerint 64, a szerzett táncismeretükből. *Kovács* Bella a m. kir. opera volt tagja vezette a tanfolyamot s mutatta be velük a 17 pontból álló programot. Sorra kerültek a legszebb és legkedveltebb táncok oly művészi lejtéssel, a hogy csak az táncolhat, ki jelest vagy kitűnőt ambicionál a táncból is. Kiváló sikert arattak a francia négyes, koszorútánc, magyar kettős, Boston-walzer, Trotzköpfchen, kormagyar s Gavote à la Princesse. A tanárú díszes csokrot kapott bucsuzásul s az most a többi tanár legfőbb vágya, hogy a német nyelv, számtan stb. tárgyból is így sikerüljön a vizsga.

A csanádi püspök fölszentelése. Dr. *Csernoch* János csanádi püspök ünnepélyes fölszentelése és beiktatása május 10-én lesz a temesvári székesegyházban. A fölszentelést *Hornig* Károly báró veszprémi püspök végzi *Hosszu* Vazul lugosi g. kath. püspök és *Németh* József felszentelt püspök segítségével. Előző napon kivilágítást rendeznek a városban, a püspöki palotában pedig a katonai zenekar, a Filharmonikusok és a Magyar Dalárda szerenádokat adnak. A fölszentelés vasárnap délelőtt 9 órakor lesz. Szentmise végén a királyi adománylevelével kihirdetésével történik meg a beiktatás, ezt követi a papság hódolatnyilvánítása. végül az új püspök első szózata hitehez. Déli 12 órakor a püspöki palota nagy fogadótermében *Csernoch* püspök fogadni fogja a küldöttségeket. Délután 2 órakor a vigadóban a püspök diszebedet ad.

Uj h-alesperes. *Gyürky* István sókszelőcei esperes-plébános és tanfelügyelő, leköszönt a tanfelügyelőségéről, helyébe — mint halljuk, — *Bielik* Rezső, úrményi plébános lesz kinevezve h-alesperes és tanfelügyelővé az úrményi alesp. kerületben.

Ehrengruber Viktor nyugdíjban. Folyó évi április hó 29-ikén összejött a nyitrai főesperesi nyugdíj-bizottság, mely *Ehrengruber* Viktor nyugdíjaztatását javasolta a szelűhűdés következtében beállott munkaképtelenség alapján. A bizottság elnöke dr. *Rosival* István főesperes; jegyzője pedig *Janda* József dr., ezeken kívül jelen voltak: *Kovács* József jácsi esperes, *Gyürky* István sókszelőcei esperes, *Pulmann* Andor radosnai esp., és *Brukker* Ágost gáigóci plébános. — A bizottság tagjai a gyűlés után dr. *Rosival* Istvánnak voltak a vendégei.

Halálozás. *Tuna* Ferenc pénzügyi számellenőr, folyó évi április hó 27-én életének 50-ik évében rövid, de kínos szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után Nyitrán meghalt. A boldoguljat neje szül. *Koch* Jolán, hat gyermeke és nagyszámú rokonság gyászolja. A halálesetről a nyitrai pénzügyigazgatóság tisztikara külön gyászjelentést adott ki.

A Szent-István-Társulat. folyó évi május hó 7-én, délelőtt 1/2 10 órakor Budapesten, a Társulat dísztermében tartja LIV. rendes közgyűlést, melyen báró *Hornig* Károly veszprémi püspök fog elnökölni.

Nyomatvány kiállítás. A helybeli nyomdászok a Budapesten székülő Könyvnyomdászok Szakkörének támogatása mellett a pünkösdi ünnepek alatt nyomtatvány kiállítást szándékoznak rendezni a nagyközönség a nyomtatványok iránti izlésének fejlesztése érdekében.

Május elseje. A munkások ünnepe az idén Nyitrán a legteljesebb és zavartalan csendben múlt el. Sem felvonulásnak, sem pedig tüntetésnek nyoma sem volt. A szociáldemokraták okultak a tavalyi esetek következményein s a legcélelyebb mértékben sem adtak okot hatósági beavatkozásra.

Politikai pletyka. Vettük a következő sorokat: A kik a viszonyokba be vannak avatva, azokat nem lephette meg, hogy mult hétfőn délután alig hogy elrobogott gróf *Wilczek* Frigyes új főispán kocsija a vármegyei házról, beállított oda lovag *Markhot* Gyula volt főispán. *Minthogy* a vármegyei házban ezidő szerint még nincs lovagterem, *Markhot* Turchányi Ödön alispánhoz nyitott be. Itt azután beható tanácskozások folytak egy már korábban *Thuróczy* Vilmos ny. főispánnal és *Pongrácz* Kálmán közjegyzővel folytatott megbeszélés alapján. A tanácskozások, melyekben az alispánon kívül még három tisztviselő vett részt, a körül forogtak, hogy *Markhot* pártja milyen feltételek alatt egyesülhetne *Thuróczy* Vilmos és *Pongrácz* Kálmán pártjával, hogy együtt erős ellenzékét képezhessenek az új vármegyei regimemmel szemben. Hosszas tanácskozás után a három párt egyesülésére a következő terv találtatott alkalmasnak és el is fogadtatott. Az új megyei ellenzéknek *Markhot* Gyula lesz a vezére, de nem lovagi, hanem volt főispáni minőségben, a ki így elő fogja készíteni magának a második főispánságot. *Pongrácz* Kálmán megkapja a vágsellye-negyedi vicinálisra eddig ismételtlen hiába kért 50,000 kor. vármegyei subvenciót. *Turchányi* Ödön penziót kap s helyébe alispánnak behozzák *Dr. Kostyál* Miklóst, a ki azonban egy vagy másfél év múlva nyugdíjaztatja magát, s akkor alispánnak megválasztják ifj. *Thuróczy* Károlyt a vágsellyei főbíró. A készülő felben levő ellenzéknek még messzebb menő tervei is vannak, ezekről máskor. A szervezkedésnek ezidő szerint csak egy akadály van, de ez aztán komoly akadály, t. i. hogy *Markhot*nak nincs pártja, *Thuróczy* Vilmosnak sincs, *Pongrácz* Kálmán pedig legkevésbé van. *Achilles*.

Nagylelkű adomány. *Venczell* Antal, esztergomi pralátus-kanonok, a ki szülőföldje *Chinorán* templomának csak nem rég remek kivitelű ciboriumot ajándékozott, most újabb nagyrértékű ajándékkal örvendeztette meg a chinorániakat. A nagylelkűségéről ismert főpap beteteszni akarván az Úr oltárának felszerelését, a már régebben ajándékozott kehely és drága himzésű oltárterítőhöz most még egy díszes szentségtartót készített a budapesti *Nedzielszky* műtővösnél. A monstrancia két kilogramm nehéz és román stílusban készült. Alsó részét négy sikerült emailkép díszíti. A lunulában és előreszben drágakövek ragyognak. — A gyönyörű ajándék a chinoráni híveknek nagy örömet szerzett.

Csak rajta. A Nyitrai Hírlap egymásután 7 cikkben is foglalkozik a keresztény szocializmussal, illetve nyitrai ker. szociális egyesülettel. A ker. szocialisták — ugymond — „büszkén mutatnának évi jelentésükben szüduletes eredményekre”. „A nemzetköziektől hihetetlenül sok tagot kaparítottak el”. „Célszerű szervezetekbe szorították a város majd minden iparágát”. „Fegyelmzett számos és lelkes hadsereg az, mely visszaveri az ellenség minden támadását”. Azután papirkosárba dobja a jelentést. Ez mind bliktri a szociáldemokrácia sikereihez képest. „A jövő héten — így szól nagy garral — beszámolok avval, mennyit lendített a gúnyosan elvtársaknak csúfolt szakszervezet a munkások sorsán”. Nos? Megdöbbenve veszi észre, hogy nincs mivel dicsekedni. Sőt tanácsos hallgatni a *Jakabok* kiszájkairól. Mit most? A legrosszabb tanácsadó, a féktelen düh fogja el és elkezd felrebeszélni: A klerikalizmus (értsd ker. szocializmus) leginkább ott ver gyökeret, hol a nép bigott, tudatlan (pl. galicia, ruthén népek). A ker. szocialista vezérek nyúzzák a népet (mert százakat, ezreket áldoznak érte). A munkásokat kiszolgáltatják a mestereknek (mert nem uszítják minden héten sztrajkba s nem fogy a zsidó gyáripar). A választmányból teljesen kizárták a munkásokat (mintha csupa zsidóból állna a választmány). A malommunkásokat megcsalták s embertelen bánásmóddal juttatták (munkabér javítást és vasárnapi szünetet kaptak). A syrupgyári munkásokkal megvetőleg bántak, őket veszni hagyták (soha sem látta őket az egyesület). A nyilvános gyűlésből kizárták a mun-

kasokat (t. i. egyszer kidobtak egy zsidót). Az egyesület működésének köszönhető, hogy 12—16 órai munkaidő, nyomorult éhberek, horribilis élelem, ruha és lakásdrágaság uralkodik a városban, (Budapestben a 10,000 idegen okozza e bajokat, kik nem dolgoznak, de esznek). Hitelszövetkezettel, 4%-os kölcsönrel zsarolják a munkást (s nem viheti óráját, gyűrűjét uzsoráshoz zálogba). Drága tűzfát kell venniük a tagoknak (az egyesületben 30—32 kor. egy öl, a kereskedőnél 40—50 volt a telen). Olcsóbb ajánlatot visszautasítottak (maguk a munkások nem biznak benne). Fegyházmunkát szerveztek 80 f.—1 kor. éhbérrel (munkanélkülieknek gondoskodtak volna 2—4 kor. napi-díj mellett keresetről, ha nincs zsidó konkurrencia) — „És ez irányban — hogy ne idézzünk többet a Ny. H.-ból — már annyira vagyunk, hogy az idegenek, csak hallják Nyitra nevét, szörnyülködve elfordulnak”. (No eanek örülünk!)

Hát ez az, a mivel a szociáldemokrácia „lendít a munkás sorsán”. Sajtójában gyalázza azokat, kik a munkásnak jót tesznek. Nagyszerű!

Ugy halljuk, valami nyomdászlegény kavarja oly zagyalékká a Ny. H. betűit. Ha igen, sajnálattal vagyunk iránta, mert e szembeszókó hazugságokkal önmagát gyalázza meg. Menjen az egyesületbe s pirulva, szégyelve fogja megvallani, hogy hazudott, rágalmozott, becsmérelt, s talán jobb észre tér s lerázza a szociáldemokrácia zsidó jármát, s nem szolgál a munkásérdek árulójának. De ha valami Jakab, vagy Náthán, ne menjen, mert esetleg honoráriumot visz el onnét a — hátán.

Az egészről csak azt konstatáljuk, hogy a zsidó sajtó vak gyűlölettel üldözi mindazt, ami a munkás javára szolgál. Nem tűri, hogy segítsenek a munkásokon. A ki kételkednek, hogy a szociáldemokrácia csak arra törekszik nálunk, hogy a munkás kezéből kicsavarja a szociális fegyvert s őt az idegenek rabságába hajtsa, az olvassa a Nyitrai Hirlapot.

Neolog zsidó hitközség. Néhány hónap előtt számos nyitrai izraelita kivált az orthodox zsidó hitközségből akik ugyanakkor egy neolog hitközségnek a megalakítását határozták el. Ennek alapszabályait hírt szerint már megerősítette a kormány. Az orthodox hitközség is alapszabályainak a módosítását eszközölte, ez azonban nem nyert miniszteri jóváhagyást.

Tolvaj a templomban. A nyitrai irtalmas nővérek templomában múlt hó 29-én ismeretlen gonosztevő tolvaj kezei feltörték és kifosztották Szent Antal szobránál levő gyűjtőperzselyt. Valóban elvetemült szív kell ahhoz, hogy valaki a legszegényebektől rabolja el a falat kenyert, mert hisz tudvalevő dolog, hogy a perzselbe begyűlt könyöradományokból az éhező szegények kapnak kenyeret.

A szociáldemokraták hatósági ellenőrzése. Az építő munkások nyitrai helyi csoportjának szakegyesületében a városi rendőrfogalmazó a számvevő közreműködésével múlt hó 26-án az ügykezelést és a pénztárkezelést vizsgálta meg. A pénztár az előadott adatok szerint úgy a hogy rendben lévőknek konstatáltatott, de az ügykezelés egyszerűen botrányosnak találtatott, mert a vizsgálat során az derült ki, hogy itt rendszeres ügykezelés egyáltalában nem létezik. A rendőrfogalmazó kioktatta az egyesület vezetőit az ügykezelés mikénti ellátására, s délutáni 1 óráig tartó vizsgálatát azon szigorú figyelemmel fejezte be, hogy a jövőre nézve ezen hiányok a törvényes következmények terhe alatt pótolatassanak.

Egy darabont-megyefőnök — radikális. A soproni radikálpárt múlt vasárnap megyei és városi népgyűlést hívott egybe, mely kudarcra végződött, mert alig 30 ember jött össze, annyiban azonban említést érdemel, hogy azon az országos radikális pártot Baross Gyula, a volt trencsénmegyei darabont megyefőnök képviselte. — A jobb sorsra érdemes férfiú szép társaságba került.

Kéménytűz. Özv. Fesztoráczy Gyuláné Káptalan-utca 5. számú házában, múlt hó 28-án egy kémény kigyulladt s nagy szerencse, hogy egy nappal történt s így az előhívott kéményseprő és tűzoltóság segítségével hamarosan eloltották a tüzet, mielőtt nagyobb veszedelem keletkezett volna.

Táncvigalom. A negyedik róm. katolikus kör, a „daloskör” javára f. évi május hó 3-ikán vasárnap saját helyiségében a daloskör közreműködésével színelőadással egybekötött táncvigalmat rendez. Színré kerülnék a „Szalmaözeveg” és „A Fogházban” című bohózatok. — Kedvezőtlen idő esetén a mulatság május 10-én tartatik meg.

Felre az Istennel. Mondanunk sem kell, hogy a zsidó szociáldemokrácia legújabb jelszava e mondás. A m. munkások rokkant és nyugdíj-egyletét keresztény munkásnép alapította „segíts magadon s az Isten is megsegít” jeligével. S megsegítette is mert az ország legvirágzóbb munkásjóléti intézményére fejlődött. Most persze oda is bejutott néhány szociáldemokrata. Ezeknek a vasárnapon lefolyt közgyűlésen az volt az indítványuk, hogy az egylet dobja felre az Istentől szóló jeligét. Az egyleti tagok óriási többsége azonban fölháborodással utastotta vissza a nemtelen indítványt, ezzel is indokolva, hogy ügyeit, pénzét csak a hívó és vallásos egyének kezében látja biztosítva, mert a Jakabok példájából látja, hogy ahol elvész a hit, ott elvész a pártkassza is.

Végzetes baleset. Tuna Ferenc nyitrai pénzügyi számellenőr, a kinek haláláról lapunk más helyén adunk hírt, április 26-án lakásán egy nagyobb szekrényre valamit rakosgatott s hogy a szekrény tetejét elérje, az asztalra állott, miközben elcsúszva oly szerencsétlenül esett az asztal mellett álló szek támlájára, hogy az ebből származó belső sérülése folytán másnapra meghalt. A derek hivatalnok temetése Nyitra apr. 29-én kártársainak s barátainak igaz részvétele mellett ment vegbe. Nyugodjék békével!

Tanítói gyűlés. Az érsekújvári vidéki r. k. népnevelők egyesületének *vágsellyei* köre, folyó é. május hó 6-án Vágsellyen az áll. óvóban tartja évi gyűlését a következő tárgysorozattal: 1. D. e. 9 órakor sz. mise. 2. Elnöki jelentés. 3. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 4. Mintatanítás. 5. Magyarországi szt. Erzsébet jubileuma, s erényvirágai a nevelés-oktatásban. Irta és felolvassa Erdélyi Mariska. 6. A tanító a vallás és társadalom példaképe. Irta és felolvassa Teslery Károly. 7. A Kör jegyzőjének jelentése. 8. A Kör pénztárosának jelentése. 9. Indítványok.

Iskolabezárás. Tormos községben a gyermekek között járványosan fellépett kanyaró betegség miatt az ottani elemi iskolát bizonytalan időre hatósági intézkedés folytán bezárták.

Elmebeteg szállítás akadályokkal. Lövy Jakab salgóti szatócs múlt hó 28-án este családjá körében hirtelen dühöngeni kezdett, minek folytán a szerencsétlen embert összekötötték, egy igás szekerre rakták s a nyitrai kórház elmebeteg osztályára hozták. Itt természetesen be nem fogadhatták a szerencsétlent, mert sem személyazonossága, sem pedig a beteg volta okmányilag igazolva nem volt. Még a késő éjjeli órákban is lehetett látni, mint állanak a szegény beteggel a Tóth Vilmos-utcán lakó egyik orvos lakása előtt, s a kocsin fekvő elmeháborodott zavaros szónoklása rémesen hangzott az elhagyott utcákon. Jólal éjjel után sikerült végre a hiányzó adatok beszerzése után a beteget elhelyezni.

Katolikus népszövetségi mozgalom. Pográny. A kath. Népszövetség f. h. 26-án Karsay Imre plebános, helyi igazgató elnöklésével fényesen sikerült gyűlést tartott a r. kath. Iskola helyiségében, mely zsufolóság megtelt lelkes közönséggel. Karsay Imre plebános megnyitó beszéde után Jánoky-Madocsány Gyula orsz. képvis. szolt hosszasan a népszövetségi mozgalom eddigi eredményeiről. Ezután egyhangulag csoportvezetőkkel választottak: Andocs János, Czilling József, Jancsics János, Kondé János és Pindes Mihály rendek.

Nyitrai bodok. A kath. Népszövetség f. h. 26-án délután Gyepes Boldizsár helyi igazgatóval az élén rendkívül népes értekezletet tartott, amely mindvégig a lelelkesebb hangulatban folyt le. Beszéltek: Jánoky-Madocsány Gyula orsz. képvis., Illvay Nándor tanító, Fehér Gábor törvénybíró, Karsay Imre pogrányi plebános és még többen, mind nagy lelkesedést kelteve. Végül egyhangulag csoportvezetőkkel választottak: Fehér Gábor, Gyepes János, Csányi és Matyó János kaudus.

Nagybéliz és Kisbéliz községekben Bresztyenszky Kálmán és Paska István beszédei után 84 tag iratkozott be. Igazgató lett Paska István plebános.

Nagyapolcsányban múlt vasárnap április hó 26-án igen sikerült népszövetségi gyűlés volt a környékbeli lakosság szép részvétele mellett. A gyűlés szervezője Hollady Jenő plebános rövid és talpraesett szavakkal nyitotta meg a gyűlést, utána Dr. Jantusch Pál több mint egy óras beszédeben kimerítően ismertette a Kath. Népszövetség célját és szükségességét, majd Babcsán József gazda szolt az egyesülethez szintén a katolikusok szervezkedéséről. Még egy keresztény szocialista Paszminka Károly beszélt a

mintegy 3000 főnyi sokasághoz, beszéde végén megérkezett a központ kiküldött Szemrecsányi György orsz. képviselő s ő is hatásos módon a nép lelkéhez beszélt. Az igen sikerült Népszövetségi gyűlés eredménye még ismeretlen, de az előjelek szerint Nagytapolcsányból 1000 tagra számíthatni. A taggyűjtés erősen folyik.

Ribényben múlt vasárnap Tomanóczy Lajos plebános elnöklete alatt értekezlet volt, mely megalakította a népszövetséget. Mindjárt az első nap 50 tag iratkozott be. Elnökül a plebánost választották. A tanúsított lelkesedés virágzó tevékeny életre ad reményt.

Illván múlt vasárnap Biringer Rezső szépen sikerült értekezletet tartott a Népszövetség megalakulása érdekében, melyen nyomban 68 tag iratkozott be. A végleges megalakulás ma, május 3-án lesz.

Trencsénkasszáról az április 26-án számos taggal megalakult Népszövetség üdvözlő sürgönyt küldött az elnökséghez.

Egy megostromolt vasuti állomás. Diamant Dániel nagytapolcsányi lakost április 20-án a délutáni 3 óra 15 perckor az ottani állomásra bejövő vonaton, midőn az összes utasok ebből már kiszálltak, egy fülképen álmomba merülve találták. A vasuti személyzet, mivel nevezett jogtalanul tovább utazott, mint a mire váltott jegye jogosította, a szokásos 6 kor. bírság azonnali lefizetése, esetleg személyazonosságának megállapítása végett az illetőt az állomási főnök irodájába vezette be. Midőn ezt az állomáson nagy számmal egybegyűlt hitsorsos meglátta, nagy zajjal az állomási főnök irodájának ajtaja elé vonult s hővető hangon, zajongva követelték, hogy Diamantot bocsássák azonnal szabadon. Szécsi András málházó erélyes hangon figyelmeztette a zajongókat, hogy a dologba bele ne avatkozzanak s távozzanak az iroda helyiségétől, de a tömeg mindjobban vérszemet kapott, sőt felémelt botokkal néhányan az irodába is behatoltak s tetteleg bántalmazni akarták a málházót, egyre növekedő botrányt csak oly módon voltak képesek megakadályozni, hogy az állomási főnök telefonon csendőri segítséget kért, mit a zajongók észrevéve, részint önszántukból elpárologtak, részint az időközben megérkezett csendőrség által kergettetek szét. A főkolompokat feljelentették.

Változás a vasuti menetrendben. A M. Á. V. üzemzetősége elhatározta, hogy 119. és 120. számú vonatoknak, melyek eddig Érsekújvár és Budapest között közlekedtek, kiindulási pontját május 1-től Érsekújvárról Galánthára helyezi át. Ennélfogva a bumlinak nevezett 7 órai érsekújvári vonat most már Galántháról indul és oda is tér vissza.

Elpusztult község. Rettenetes tűzvész pusztított e hó 24-én Rasztocsnó községben. Egy szerencsétlen asszony volt a tűz okozója. Kenyeret sütött és a mikor a kemencében összegyűlt paraszat előhúzza, valami zsiros anyagot öntött a parázsra, a mely egyszerre lángot fogott és a kéményen kicsapva lángba borította a ház födelét. A szélvihar magával ragadta a fölszálló tüzes pernyét és alig múlt el néhány perc, máris lángokban állott 10—15 épület. A hirtelen keletkezett zavarban a nép elvesztette a nyugodtságát és a helyett, hogy a tüzet oltotta volna, jajszékelve hordott ki holmi értéktelen apróságokat a házból és kirakosgatta a kertjébe. De ez a gondoskodás is hiába volt, mert a tűz nemcsak a házakat kereste, hanem azoknak elhamvasztása után belekapott a melléképületekbe, onnan pedig a kerteket perzselte föl és megemészte a szerencsétlen embereknek az utolsó falat kenyerét, az utolsó szál ruháját is. Egész Rasztocsnó község, olyan képet mutat, mintha elvadult tatár-csordák jártak volna a vidéken. Százötven épületnek a helyén csak kopasz kormos falak merednek. A szerencsétlenség híreire a kerület képviselője, Bresztyenszky Kálmán azonnal az elpusztult községbe sietett és a saját gazdaságából ellátta a népek egy részét a legszükségesebb élelemmel és a megmaradt marhák részére szükséges takarmánnyal. A kár hozzávetőleg félmillió korona, a melyből csak 30 ezer korona térül meg a biztosítások útján. A kerület fáradhatatlan képviselője megígérte, hogy közbenjár a kormánynál kamatmentes építkezési kölcsön megadása érdekében.

Pályázat. A lévai m. kir. állami tanítóképző-intézet az I. osztályba a jövő 1908/9. tanévre 30 növendéket vesz fel. De felvesz az intézet a felsőbb osztályokba más intézetből is jó magaviseletű és legalább jeles előmenetelű növendékeket. Betöltendő helyek: Teljes ingyenes hely: az I. osztályban 2; a II. osztályban 8; a III. osztályban 9; a IV. osztályban 6. Feldíjas, vagyis évi 140 koronás befizetéses hely: I. osztályban 4; a II. osztályban 4; a III. osztályban 7; a IV. osztályban 8. Havi 12 koronás ösztöndíjas, azaz évi 160 koronás befizetéses hely: az I. osztályban 2; a II. osztályban 2; a III. osztályban 3; a IV. osztályban 4. Teljesdíjas, vagyis évi 280 korona befizetéssel: az I. osztályban 14; a II. osztályban 17; a III. 2; a IV. osztályban 3. E tartásdíjakat, valamint a lakáspénzeket minden növendék havi előleges részletekben köteles lefizetni. Az intézet bentlakással nincs egybekötve. A folyamodványok beküldésének határideje május hó 31-ik napja. Az I. osztályba felvesz az intézet oly éptestű és egészséges növendékeket, a kik életük 14-ik évét már betöltötték, de 18 évesnél nem idősebbek s a polgári vagy középiskola IV-ik osztályát sikeresen bevégezték.

Cirkusz Érsekújvárott. A budapesti Willand circus május hó 1-én Érsekújvárra érkezett, a hol mintegy két héten előadásokat fog tartani.

Új huszkoronás bankjegyek. Az Osztrák-Magyar bank új huszkoronás bankjegyeket bocsátott ki, ami a nagyarányú hamisítások miatt vált szükségessé. A jelenleg forgalomban lévő huszkoronás bankjegyek bevonását 1908. évi május hó 1-én kezdték meg és ugyanakkor bocsátották a közforgalomba az újakat. Az előkészületek nagy munkát igényeltek, minthogy 30 millió új bankjegy került kibocsátásra. Az új huszkoronásokat erősebb papírosra nyomták: mint az eddigi volt, alakjuk valamivel kisebb. A mostani vörös szín helyett az új huszkoronásokat olyan lilás színben állították elő, mint a 10 tízkoronásokat, bár az alapszín nem tisztán lila, hanem a kék, a zöld, a szürke és a lila színeknek bizonyos csillámló keveréke, úgy, hogy a világosság irányában tartott bankjegy különböző színeket játszik. A bankjegy két mezőre van osztva; a bal, nagyobb mező közepét egy rózsaszínű bőrdond foglalja el és ebben a bankjegy szövege olvasható; a jobboldali kisebb mezőben pedig egy művészi kivitelű női fej látható, amelyet hullámvonalakból álló keret szegélyez. A női fej rajza úgy az osztrák, mint a magyar szövegdoldalon ugyanaz, míg az eddigeknél a rajzok eltérők voltak.

Új sörraktár Nyitrán. A kőbányai serfőző részvénytársaság május 1-ével Nyitrán raktárt létesített és a képvisellel Bäck Sándort, a Bäck Márk fia cék társfőnökét bízta meg.

Cigánykuruzslás. Lavicska Julia a nagybeli kártyavető cigányasszony e napokban Nyitrazámokréten egy leányt azzal csalt el, az ottani sírkertbe, hogy majd megjósolja neki, ki fogja feleségül venni. A temetőben a szegény leányt nemcsak a nála lévő néhány fillérjétől, de még a rajta lévő ruhájától is kifosztani készült, amit a temető mellett elhaladók észrevettek s kiszabadították őt a vén kuruzsló kezeiből egyuttal feljelentették a büntető hatóságának.

Tűzvész. Nagymóknén április 27-én éjjel 1 órakor gyújtogatás folytán kigyulladt és porrá égett ifj. Halak György odaváló földmives pajtája s abban lévő takarmánya mintegy 1000 kor. értékben s nagyszerencse, hogy a pajta magányosan állott, mert a nagy szélben nagyobb veszedelem is származhatott volna belőle. A gyújtogató ismeretlen. — Ivánkán is majdnem szeren-

csétlenséget okozott Dankovics Jánosné ottani földmiveső gondatlanságával, aki a mult héten a kemence még izzó hamuját egy kerítés tövébe öntötte ki, a mitől a kerítés lángra lobbant, azonban a tüzet még idejekorán észrevettek és eloltották.

A kereskedő alkalmazottak beteg-táppénze. Az állami munkásbiztosító hivatal egy kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatóságához intézett tájékoztató útmutatásában azon álláspontra helyezkedett, hogy a kereskedelmi alkalmazottak eddig, míg a kereskedelmi törvény értelmében fizetése 6 héten át kijár, ez idő alatt az 1907. XIX. törvénycikk 50. §-a 3. pontjában előrelátott táppénzre nem biz igényyel. A kereskedelmi m. kir. miniszter úr a pozsonyi kereskedelmi és iparkamarához intézett leiratában kijelentette, hogy a segélyezési igények tekintetében felmerülő vitás kérdések elbirálása az 1907. évi XIX. törvénycikk értelmében a választott bíróság, illetve ennek megalakulásáig a betegpénztár igazgatóságának feladatát képezi. A munkásbiztosító kivatalnak szóban forgó tájékoztató útmutatása természetesen semmi tekintetben nem prejudikálhat sem az egyes helyi pénztárak által konkrét esetekben hozott illetve hozandó határozatoknak, sem annak, hogy a választott bírósági szervezet annak idején az eléje kerülő ilyen vitás esetekben mily irányban döntsön.

Mérsékelt árumotorbenzin. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy ezentúl a „Kőolajipar Részvénytársaság“ debreczeni cég nyirbalkai kőolajfinomító gyártelepe is mérsékelt áron fogja eladni a motorral dolgozó kisiparosoknak és kisgazdáknak az általuk motorhajtáshoz beszerzendő adómentes benzint

Irodalom.

Poétika. a középiskolák VI. osztálya számára. Hörl Gyulától S. J. Engedélyezve a nm. vallás- és közokt. m. kir. miniszterium 10559/1908. sz. rendeletével. Jelen tankönyv különös tekintettel volt arra, mit az 1903. évi Utasítások általános része említ a következő szavakkal: „A tanítás sikere érdekében mulhatatlanul szükséges, hogy mindegyik szaktanár a kiszabott határok között a közös cél tudatában teljesítse feladatát. A gimnáziumi oktatás jó nevének alig ártott valami inkább, mint a tankönyvek folytonosan növekvő terjedelmében is nyilvánuló ama törekvés, hogy minden tantárgy a maga tudományos teljességében, mintegy rendszeres tökéletességben foglaljon helyet már a középiskolában, tekintet nélkül a növendékek szükségletére, fejlettségére és a kiszabott időre.“

Az elméleti rész rövidre van fogva, de azért mégis mindent felkarol, a mi lényeges a költői műfajok ismertetésében. Függelékül szól a szerző az esztetikai alapfogalmakról is, még pedig keresztény-bölcséleti alapon; Kant és a modern esztetikuskok hamis elveivel szemben felállítja a tételt is melynél fogva ami erkölcsileg rossz, az semmiképpen sem lehet szép. Az előadás módjára nézve látható, hogy a szerző mindenütt világosságra, szabatoságra és érthetőségre törekedett. A mi az olvasmányokat illeti, ezek mindenestre alkalmasak arra, hogy belőlük levonjuk az egyes műfajok legjellemzőbb sajátosságait. Tanár és tanuló bő választékot talál e könyvben mind a műfajokra mind a versformákra. Amellett azonban, hogy az igazi nagyoknak megfelelő helyet juttat (Balassi 4. Berzsenyi 7, Vörösmarty 12, Tompa 4, Petőfi 13, Arany 16 költeménnyel van képviselve) s mindegyiket legjellemzőbb és legjelesebb oldalukról mutatja be, egy-két költeményt ad még Csokonai, Kölcsey, Kisfaludy, Kazinczy, Czuczor,

Garay, Bajza, Eötvös, Szász K., Gyulai P., Lévy I. és mások műveiből. Néhány szép vallásos költemény található még Faludi, Tarkányi, Mindszenty és Rosty verseiből is.

A felsorolt okokból az olvasmányok része nem csupán a műfajok megvilágítása céljából, hanem szavalásra való tekintetből is nagyon alkalmas és ajánlható a kath. fiú- és leányintézeteknek, főleg azért, mivel semmi sincs a könyvben, ami bármiképpen is sérthetné a vallás-erkölcsi szempontot; ellenkezőleg a választott darabok csak épülésükre lehetnek az olvasóknak és növendékeknek. Ára 3 korona; megrendelhető a szerzőnél vagy Jurcsó Antal könyvkereskedésében Kalocsán.

Alapított 1869-ben.

Nyitrai Népbank mint részvénytársaság

elfogad betéteket a legjutányosabb feltételek mellett, leszámítol váltókat betéti könyvecskéket; kölcsönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben; előleget ad sorsjegyek-, részvények- és másnemű értékpapírokra; elad és vesz mindennemű értékpapírt napi árfolyamban; felvilágosítással szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

5. 12.

Az igazgatóság.

Székháza Városháztér 3. sz.

ÓVAKODJUNK A MOLYOKTÓL!

**Téli ruhaneműeket
és szőrme-árukat**

**molykár elleni
megóvás végett**

nyáron át elfogad,

**úgyszintén az e szakmába vágó
javításokat és átalakításokat
jutányos árak mellett eszközöl**

ZAPLETÁL FERENC,

szücs, polgári és egyenruha sapka-készítő

Nyitrán, Plébánia-utca 14. szám.

(Aranyossy-féle ház.)

83. 2-6.

**Egy jó házból való fiatal
leány, ki magyarul, németül
és tótul beszél, felvétetik:
Aitner Ferencz csemegeüzletében, Nyitrán.**

85. 1-1.

VEREBÉLY GÉZA LEGNAGYOBB S FŐVÁROSI MODERN BEREN-
DEZÉSÜ ÚRI- ÉS NŐI-DIVAT ÁRÚHÁZA **NYITRÁN,**
Tóth Vilmos utca 4. sz. alatt (a Szarvas-szálloda mellett)

NŐI DIVAT: Legujabb tavaszi kosztüm alj és blúz kelmék, voilok, batiszt és zefir különlegességek, feltűnő olcsó árban, nagy választékban. Kitűnő állású fűző, keztyű, napernyő ujdonságok. Szolid fehéreneműek, asztalneműek és vásznak. Nagy szőnyeg-raktár. Minden szombaton nagy maradék vásár mélyen leszállított árakban. —

FÉRFI DIVAT: Legujabb tavaszi kemény és puha kalap ujdonságok. — Sétabotok, keztyűk. — Esernyők. Pénz és szivar tárcák. Nyakkendőkben óriási választék. — Megbízható férfi fehéreneműek. Elsőmőnőségű gallérok 6³/₄ cm. magasságig tucatja K 4-70 darabja 40 fill., 1 tucat kézelő 24 cm.-ig tucatja K 7-1 pár 60 fillér. —

Szigoruan szabott árak. Azonnali fizetésnél 5% pénztári engedmény.

Legmegbízhatóbb cég!

Kitüntette az Országos Ipar-egyesület nagy ezüst érdmével.

SULGAN ANDRÁS

42. 13-52. CIPÉSZ
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-U. 7.

Ajánlja a nagyérdemű közönség szives figyelmébe modern berendezésű

nagy cipőraktárát

Továbbá ajánlja **felsőréssz készítményeit** és **bőrkereskedését** a t. cipészmaster urak figyelmébe. Raktáron tart legjobb bel- és külföldi bőroket: angol bagaria, chevreaux, box és borjubört stb., valamint az összes cipész kellékeket. Mérték utáni felsőrész kidolgozására különös gond fordítatik. Vidéki megrendeléseket gyors és pontos kiszolgálás mellett eszközöl nagyban és kicsinyben. Erzékeny és hibásnővésű lábakra nagy figyelem fordítatik.

Gyors és pontos kiszolgálás, olcsó árak!

Gyors és pontos kiszolgálás, olcsó árak!

Legmegbízhatóbb cég!

SEILNACHT JÓZSEF

= képfaragó, oltárépítő és aranyozó =
templom művészeti műterme

GALGÓCZ

(Nyitra megye).

Németprónai templom főoltára 1907.

Oltárok, szőszékek, keresztelő-kutak, szobrok és keresztúti állomások stb. izléses készítése.

Régi oltárok átalakítása és díszítése.

Vázlatokat és költségelőirányzatokat díjmentesen küldök.

46. 12-24

:: Alapított 1810. ::

Aubertein és társa

:: Chalons S/M. ::
francia pezsgő gyár.

Egyedüli főraktár Nyitra és és vidéke részére

Einzinger József

fűszer és csemege kereskedőnél, mint főraktáros ajánlja eredeti gyári árban „Fleur de Eparnay” pezsgőt, palackját 7 koronáért.

:: Alapított 1810. ::

31. 7-14.

WEIGL ANTAL PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ NYITRÁN.

146.

Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel- és külföldi szövetekből álló raktárát, — valamint

férfiszabó-műhelyét,

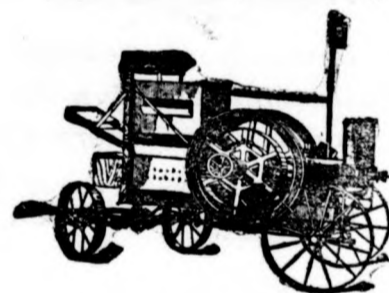
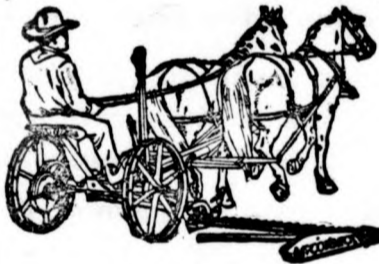
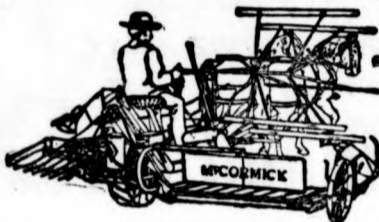
melyben úgy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, ugymint téli és nyári öltözeteket, felöltöket, reverendákat, címádkat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

Mc Cormick
amerikai aratógép-gyár

igazgatósága és főraktára:

Budapest, V., Alkotmány-utca 12.
Knecht E. John igazgató.
Mc Cormick **kéveköto-aratógépei** és **marokrakó-aratógépei** a magyar viszonyoknak megfelelően külön lesznek gyártva.
Ez nem üres frázis, hanem tény!

Összes gyártmányokról azelőtt képek katalógusokat kívánatra bérmentve küldjük.

96. 7-10.

HIRDETÉMÉNYEK
a „NYITRAMEGYEI SZEMLE”
részére jutányos áron felvételnek a kiadói hivatalban.

VAJDA J. NAGY BUTORRAKTÁRA
KÁRPITOS ÉS DISZITŐ
NYITRA, PÁRUTCA 22. SZÁM ALATT.

Eredeti olajfestmények jutányosan kaphatók.

Van szerencsém a t. butorvásárló közönséget értesíteni, hogy raktáromat, egy ujonnan épült emeletes szárnyval kibővíttem, miáltal oly nagy választékkal rendelkezem, mint bármely fővárosi kereskedő. **Kizárólag száraz anyagból és kitünő iparosok által készített fabutoraim,** amelyek csak a **legsolidabb** kivitelben készülnek, mindennemű stylben és színben a **legjutányosabb** árban kaphatók. — Kárpitozott butorokban a **legujabb** angol, valamint eredeti magyar újdonságokat hozom.

Tisztelt vevőimet cégem jó hírnevére bátran hivatkozva a legjobb és legmegbízhatóbb kiszolgálással biztosítom.

VAJDA J. butorkereskedő
kárpitos és diszitő
NYITRA, PÁRUTCA 22. SZÁM.

3. 12.

25 mmázsa kitünő kifli burgonya,
mmázskánt, vevő zsákjaiban,
6 koronáért, kapható: Nyitrán Mérey-gazdasátnál.

Alapítottott
1897-ben.

Alapítottott
1897-ben.

165. 24-52.

Kenczler Lipót szücsmester Nyitra Erzsébet-út 13.

Óvakodjunk a molyoktól!

Óvakodjunk a molyoktól!

Csak egy minden tekintetben megbízható intézet van, a hol **szörme árúinkat**, a nyári idény alatt, **moly kár ellen megóvhatjuk**, és ez **Kenczler Lipót** szücsmester vezetése alatt áll.

MIT IGYUNK?

hogyan egészségünket megóvjuk, mert csakis a **természetes szénsavas ásványvíz** erre a legbiztosabb óvoszer.

Minden külföldit fölülmul **hazánk természetes szénsavas** vizek királya:

a mohai **ÁGNES**-Forrás

Millenniumi nagy éremmel kitüntetve. Kitünő asztali bor- és **gyógyvíz, a gyomorégést**

rögtön megszünteti, páratlan étvágygerjesztő, használata valódi áldás gyomorbajosoknak.

Mint természetes szénsavdús ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógysónál fogva kitünő szere a legkülönfélébb **gyomor-, légsző- és húgyszervi betegségeknek**. Azért tehát

Használjuk a mohai **Ágnes**-forrást, ha **gyomor-, bél- és légszőhuruttól** szabadulni akarunk.

Dr. Kétly.

Használjuk a mohai **Ágnes**-forrást, ha a **vesebajt** gyógyítani akarjuk.

Dr. Kövér.

Használjuk a mohai **Ágnes**-forrást, ha **étvágyhiány** és **emésztési zavarok** állanak be.

Dr. Gebhardt.

Használjuk a mohai **Ágnes**-forrást, ha **májbajoktól** és **sárgaságtól** szabadulni akarunk.

Dr. Glass.

Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden **kétés értékű mesterségesen szénsavval telített víznél**, sőt a szódavíznél is **olcsóbban adja**, hogy az **Ágnes-forrás** vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse.

Kedvelt borvíz!

Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.

Kedvelt borvíz!

Olcsóbb a szódavíznél!

Főraktár: AITNER FERENC ÚRNÁL, NYITRÁN.

68. 6-24.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mászt nem szíhat.

legjobb valódi francia

2. 52.

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.